

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE LITERE
CATEDRA DE LIMBĂ ROMÂNĂ ȘI FILOLOGIE ROMANICĂ

CURRICULUM

la unitatea de curs

Elemente de fonetică și lexic la orele de limbă și literatură română

Ciclul II, studii superioare de master

Codul și denumirea domeniului general de studii: 011 Științe ale educației

Denumirea programului de master: *Didactica limbii române în școala alolingvă*

Forma de învățământ: învățământ cu frecvență

Autori: Elena Lacusta,

conf. univ., dr.

Svetlana Stanțieru,

lect. univ.

Aurelia Codreanu,

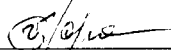
lect. univ.

BĂLȚI, 2018

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de limba română și filologie romanică

Proces-verbal nr. 1 din 17 septembrie 2018

Șef interimar al Catedrei de limba română și filologie romanică,

conf. univ., dr. Viorica POPA

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Litere

Proces-verbal nr. 1 din 18 septembrie 2018

Decanul Facultății de Litere,

conf. univ., dr. Lilia TRINCA

Informații de identificare a cursului

Facultatea de Litere

Catedra de limba română și filologie romanică

Domeniul general de studiu: 011. Științe ale Educației

Domeniul de formare profesională la ciclul II: 0114. Formarea profesorilor

Denumirea programului de master: *Didactica limbii române în școala alolingvă*

Administrarea unității de curs: *Elemente de fonetică și lexic la orele de limbă și literatură română*

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Curs	Sem.	Lab.	Studiu individual		
S.01.O.104	6	180	20	-	28	132	E	Limba română

Anul de studii și semestrul în care se studiază: anul I, semestrul I

Statutul: disciplină obligatorie

Integrarea cursului în programul de studii

Elemente de fonetică și lexic la orele de limbă și literatură română este destinat studenților de la Facultatea de Litere, anul I de studii, Ciclul II – studii superioare de masterat. La această disciplină se vor aplica varii tehnici în predarea/ receptarea noțiunilor de fonetică și lexicologie, pentru a le forma studenților deprinderi de însușire a demersului didactic cu referire la conceptele date.

La elaborarea curriculumului s-a ținut cont de deprinderile, competențele lingvistice acumulate deja la ciclul I – studii superioare de licență. Disciplina dată relevă complexitatea particularităților fonetice ale limbii române. Printre obiectivele acestui curs se înscrie și acela de a asigura însușirea conștientă a elementelor de fonetică și lexicologie ale limbii române prin sisteme de exerciții atât sub îndrumarea profesorului, cât și în mod individual.

Competențe prealabile: *Limba română contemporană I, Introducere în lingvistică, Limba română contemporană II, Didactica limbii și literaturii române*

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe profesionale:

CP1.1. Identificarea conceptelor, principiilor, teoriilor și metodelor de bază din domeniile științelor filologice – fonetică și lexic – și ale educației și utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională

CP1.3. Aplicarea conceptelor, principiilor, teoriilor din domeniul didacticii la predarea elementelor de fonetică și lexic, în funcție de exigențele curriculumului gimnazial și liceal

CP3.3. Aplicarea teoriilor noi la elaborarea unor modele de predare a fenomenelor lingvistice prezente în curriculumul gimnazial și liceal

CP4.1. Utilizarea aparatului conceptual al disciplinelor filologice – fonetică și lexic – în varii contexte educaționale la toate treptele învățământului preuniversitar

CP5.3. Aplicarea principiilor și metodelor de bază ale specializării pentru conceperea, proiectarea și evaluarea activităților didactice

CP6.5. Elaborarea de proiecte de asigurare a calității activităților educaționale, utilizând principiile actuale de evaluare a calității

Competențe transversale:

CT1. Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale, în condiții de autonomie restrânsă și asistență calificată

CT3. Conștientizarea nevoii de formare continuă; utilizarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare, pentru dezvoltarea personală și profesional

Finalitățile cursului: cursul are drept finalitate formarea competențelor profesionale și transversale formulate mai sus.

La finalizarea cursului, studenții trebuie:

- să interpreteze diferite abordări ale predării elementelor de fonetică și lexic;
- să exemplifice diverse relații semantice;
- să distingă paradigme și configurații diverse de predare a elementelor de fonetică și lexic;
- să selecteze cele mai relevante metode și tehnici de însușire a elementelor de fonetică și lexic;
- să argumenteze procedeele de semantizare a unităților lexicale;
- să modeleze algoritmul de însușire a elementelor de fonetică și lexic.

Conținuturi:

a) Prelegeri

Nr. d/o	Conținuturi	Nr. de ore	Bibliografie
1.	Rolul foneticii în dezvoltarea deprinderilor de a vorbi fluent. Principiile selectării elementelor fonetice	2	Granaci, Lidia, Guțuțui, Tatiana, <i>Metodica predării limbii române în ciclul primar al școlii alolingve</i> , Cimișlia, TIPCIM, 1994, p. 5-9.
2.	Particularitățile fonetice ale limbii române. Analiza comparativă a sistemelor fonematice românesc și rusesc	2	Granaci, Lidia, Guțuțui, Tatiana, <i>Metodica predării limbii române în ciclul primar al școlii alolingve</i> , Cimișlia, TIPCIM, 1994, p. 65-71. Н.Н.Арбат, Е.Я.Павлюк, А.Г.Чернова, <i>Сопоставительная грамматика русского и молдавского языков</i> , Черновцы, 1973, стр. 88-110. П. Толоченко, <i>Сопоставительная харак-теристика языковых явлений (на материале русского и румынского языков)</i> , Кишинев, 1999, стр. 8-27.
3.	Aspecte fonetice ale formării dexterităților de vorbire în limba română. Evitarea fenomenului palatalizării. Sistemul de exerciții în vederea asimilării unităților fonetice ale limbii române	4	<i>Cadrul de referință privind vorbitorul cult de limbă română (vorbitori nativi și alolingvi). Studii de analiză și sinteză</i> , Chișinău, 2017. Cantemir, Grigore, <i>Fenomenul palatalizării în cadrul bilingvismului român-rus. În: Limbaj și context /Speech and Context</i> , 2011, nr. 2. Savin, Tatiana, <i>Rolul exercițiului lexical în deprinderea de a vorbi. În: Făclia din 31 octombrie 2001</i> , p. 5.

4.	Minimul lexical pentru elevii școlii alolingve. Criterii de selectare a acestuia	2	Granaci, Lidia, Guțuțui, Tatiana, <i>Metodica predării limbii române în ciclul primar al școlii alolingve</i> , Cimișlia, TIPCIM, 1994, p. 18-32.
5.	Procedee de semantizare a unităților lexicale	4	<i>Cadrul de referință privind vorbitorul cult de limbă română (vorbitori nativi și alolingvi). Studii de analiză și sinteză</i> , Chișinău, 2017. Granaci, Lidia, Guțuțui, Tatiana, <i>Metodica predării limbii române în ciclul primar al școlii alolingve</i> , Cimișlia, TIPCIM, 1994, p. 72-81.
6.	Algoritmul de însușire a unităților lexicale	2	<i>Cadrul de referință privind vorbitorul cult de limbă română (vorbitori nativi și alolingvi). Studii de analiză și sinteză</i> , Chișinău, 2017. Galiuc, Victoria, <i>Lexicul și includerea lui în fluxul vorbirii alolingvilor</i> . În: <i>Univers Pedagogic</i> , nr. 2, 2005, p. 68-73. <i>Predarea și învățarea limbii prin comunicare. Ghidul profesorului</i> , Chișinău, Editura Cartier, 2003.
7.	Strategii de însușire a vocabularului	4	Apreutesei, Angela, <i>Tehnici interactive de dezvoltare a competențelor de comunicare în limba română a elevilor alolingvi</i> , <i>Didactica PRO</i> , 2010, nr. 1, p. 39-41. Granaci, Lidia, Guțuțui, Tatiana, <i>Metodica predării limbii române în ciclul primar al școlii alolingve</i> , Chișinău, TIPCIM, 1994, p. 40-53; 162-171; 196-206. Hreașcă, Alina, <i>Utilizarea metodelor interactive în scopul formării și dezvoltării competențelor comunicative la elevii alolingvi</i> . În: <i>Univers Pedagogic</i> , nr. 15 din 12 aprilie 2012, p. 7. <i>Predarea și învățarea limbii prin comunicare. Ghidul profesorului</i> , Chișinău, Editura Cartier, 2003. Sâmihăian, F., <i>O didactică a limbii și literaturii române</i> , București, Editura ART, 2014.

Total: 20 ore

b) Laboratoare

1.	Particularitățile fonetice ale limbii române	4	Berca, Ion, <i>Metodica predării limbii române (citit-scris, citire)</i> , București, Editura Didactică și Pedagogică, 1966, p. 40-48. Granaci, Lidia, Guțuțui, Tatiana, <i>Metodica predării limbii române în ciclul primar al școlii alolingve</i> , Cimișlia, TIPCIM, 1994, p. 54-64.
2.	Accentul. Rolul accentului în formarea dexterităților de vorbire curentă	2	Granaci, Lidia, Guțuțui, Tatiana, <i>Metodica predării limbii române în ciclul primar al școlii alolingve</i> , Cimișlia, TIPCIM, 1994, p. 64.
3.	Analiza contrastivă a sistemului fonologic român și rusesc	2	Granaci, Lidia, Guțuțui, Tatiana, <i>Metodica predării limbii române în ciclul primar al școlii alolingve</i> , Cimișlia, TIPCIM, 1994, p. 65.
4.	Aspecte fonetice ale formării dexterităților de vorbire în limba română. Audierea. Rolul audierii în procesul însușirii limbii române. Pronunțarea. Rolul pronunțării în procesul însușirii limbii române	6	<i>Predarea și învățarea limbii prin comunicare. Ghidul profesorului</i> , Chișinău, Editura Cartier, 2003, p. 53-60; p. 115-125. Sfirlea L., <i>Pronunțarea românească literară</i> , București, Editura Academiei, 1970.
5.	Rolul vocabularului în procesul de învățare a limbii. Reguli de lucru cu vocabularul	2	<i>Predarea și învățarea limbii prin comunicare. Ghidul profesorului</i> , Chișinău, Editura Cartier, 2003, p. 127-128. <i>Soluții didactice conform Curriculumului la disciplina limba și literatura română în școala alolingvă. Ghid pentru profesori, clasele V-IX</i> , Chișinău, Editura Cartier, 2002, p. 7-9.
6.	Etapele de lucru asupra vocabularului. Competența semantică	4	<i>Predarea și învățarea limbii prin comunicare. Ghidul profesorului</i> , Chișinău, Editura Cartier, 2003, p. 128-130. Sclifos, Lia; Goraș-Postică, Viorica; Cosovan, Olga; Cartaleanu, Tatiana; Beznițchi, Lidia; Copăceanu, Roman, <i>O competență-cheie: a învăța să înveți. Ghid metodologic</i> , Chișinău, Centrul Educațional Pro Didactica, 2010, p. 48-58.
7.	Metode și tehnici de însușire a vocabularului Tehnica Lanțuri asociative Tehnica Găsesc pe cineva care... Tehnica Scriere liberă Tehnica Maratonul de scriere Tehnica Bliț Tehnica Linia valorii	6	Caproș, Iulia; Nicolaescu-Onofrei, Liliana, <i>Avante! – Liceu: 73 de activități practice pentru îmbunătățirea abilităților de comunicare ale elevilor alolingvi</i> , Chișinău, Centrul Educațional Pro Didactica, 2004. Cartaleanu, Tatiana; Cosovan, Olga; Goraș-Postică, Viorica; Lîsenco, Sergiu; Sclifos, Lia, <i>Formare de competențe prin strategii didactice interactive</i> , Chișinău, Centrul Educațional Pro

			Didactica, 2008. Scrifos, Lia; Goraș-Postică, Viorica; Cosovan, Olga; Cartaleanu, Tatiana; Beznișchi, Lidia; Copăceanu, Roman, <i>O competență-cheie: a învăța să înveți. Ghid metodologic</i> , Chișinău, Centrul Educațional Pro Didactica, 2010.
8.	Probă de evaluare	2	

Total: 28 ore

Strategii didactice: Prelegerea, explicația, conversația, exercițiul, studiul de caz, problematizarea, simularea de situații, studiul documentației tehnologice, brainstormingul, metoda PRES, algoritmizarea, jocul didactic, organizatorul grafic, metoda Frisco etc.

Activități de studiu individual:

Nr.	Tipul activității	Nr. de ore
1.	Studierea cadrului legal de organizare a procesului educațional	12
2.	Elaborarea unor seturi de exerciții fonetice și lexicale cu prezentarea ulterioară la orele de laborator	40
3.	Elaborarea a 2 proiecte didactice (clase de gimnaziu / liceu) „sincronizate” unitățile de învățare ce prevăd predare / însușirea elementelor de fonetică și lexic	40
4.	Realizarea fișelor de lucru (expresiile frazeologice, sinonime, antonime, omonime, paronime, accent etc.)	40

Total: 132 ore

Evaluare:

a) Chestionar

Rolul foneticii în dezvoltarea deprinderilor de a vorbi fluent
Principiile selectării elementelor fonetice
Particularitățile fonetice ale limbii române
Rolul accentului în formarea dexterităților de vorbire curentă
Analiza contrastivă a sistemului fonologic român și rusesc
Aspecte fonetice ale formării dexterităților de vorbire în limba română
Audierea. Rolul audierii și rolul pronunțării în procesul însușirii limbii române
Minimul lexical pentru elevii școlii alolingve. Criterii de selectare a minimului lexical
Procedee de semantizare a unităților lexicale
Rolul vocabularului în procesul de învățare a limbii
Strategii de predare a vocabularului
Algoritmul de însușire a unităților lexicale
Competența semantică
Metode și tehnici de însușire a vocabularului

b) Mostră de evaluare dinamică/curentă/finală

Probă de evaluare finală

la disciplina

Elemente de fonetică și lexic la orele de limbă și literatură română

studentul (a) gr. _____

(nume și prenume)

1. Numiți mijloacele principale de semantizare a cuvintelor fără traducere. 7 p.
2. Explicați succint în ce constă necesitatea articulării corecte a fonemelor limbii române. 12 p.
3. Descrieți *principiul învățării cuvintelor în context*. 11 p.
4. Exemplificați 3 tipuri de exerciții fonetice (formularea itemilor și exemple). 10 p.
5. Exemplificați 3 tipuri de exerciții lexicale (formularea itemilor și exemple). 10 p.

Barem de notare

Nota	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Puncte	50	49-48	47-45	44-38	37-31	30-25	24-20	19-13	12-6	5-0

Bibliografia

Andrei M., Ghiță I., *Limba română. Fonetică, lexicologie, gramatică, stil și compoziție, Exerciții*, București, EDP, 1985.

Apreutesci, Angela, *Tehnici interactive de dezvoltare a competențelor de comunicare în limba română a elevilor alolingvi*, Didactica PRO, 2010, nr. 1, p. 39-41.

Bahnaru, Vasile, *Elemente de lexicologie și lexicografie*, Chișinău, Editura Știința, 2008.

Bahnaru, Vasile, *Lexicologia practică a limbii române*, Chișinău, Editura Știința, 2013.

Barbăncăgră, Alexandra, *Utilizarea formulelor de etichetă verbală în procesul de predare/învățare a limbii române în grupele alolingve. În: Orientarea comunicativă în învățarea limbii române de către alolingvi*. Ediția a III-a, Chișinău, 2004, p. 41-44.

Berca, Ion, *Metodica predării limbii române*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1974.

Bidu-Vrânceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Limba română contemporană. Vocabularul*, București, Editura Humanitas, 2005.

Biriș, Gabriela, *Privitor la necesitatea unor lucrări lexicografice pentru limba română ca L2, în Cultură și identitate românească. Tendințe actuale și reflectarea lor în diaspora* (coord. Ofelia Ichim), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2013, p. 37-48.

Cadrul de referință privind vorbitorul cult de limbă română (vorbitori nativi și alolingvi). Studii de analiză și sinteză, Chișinău, 2017.

Caproș, Iulia; Nicolaescu-Onofrei, Liliana, *Avante! – Liceu: 73 de activități practice pentru îmbunătățirea abilităților de comunicare ale elevilor alolingvi*, Chișinău, Centrul Educațional Pro Didactica, 2004.

Cartaleanu, Tatiana; Cosovan, Olga; Goraș-Postică, Viorica; Lîsenco, Sergiu; Sclifos, Lia, *Formare de competențe prin strategii didactice interactive*, Chișinău, Centrul Educațional Pro Didactica, 2008.

Cemortan, Stela, *Formarea comportamentului cognitiv-verbal și a competențelor de comunicare în cadrul activității de joc. În: Orientarea comunicativă în învățarea limbii române de către alolingvi*. Ediția a III-a, Chișinău, 2004, p. 55-60.

Cobeț Doina, Manea Laura, *Dicționar general de sinonime al limbii române*, Chișinău, Editura Gunivas, 2013.

Colțun, Gheorghe, *Frazeologia limbii române*, Chișinău, Editura ARC, 2000.

Forăscu, Narcisa, *Sinonimia. Teorie și practică*, București, Editura Universității din București, 2007.

Galiuc, Victoria, *Lexicul și includerea lui în fluxul vorbirii alolingvilor*. În: *Univers Pedagogic*, nr. 2, 2005, p. 68-73.

Granaci, Lidia, Guțuțui, Tatiana, *Metodica predării limbii române în ciclul primar al școlii alolingve*, Chișinău, TIPCIM, 1994.

Grosu Elena, *Dicționar de antonime sinonimizat*, Chișinău, Editura Epigraf, 2007.

Groza L., *Elemente de lexicologie*, București, Editura Humanitas Educațional, 2004.

Hrească, Alina, *Utilizarea metodelor interactive în scopul formării și dezvoltării competențelor comunicative la elevii alolingvi*. În: *Univers Pedagogic*, nr. 15 din 12 aprilie 2012, p. 7.

Hristea, Theodor (coord.), *Sinteze de limba română*, ediția a III-a revăzută și din nou îmbogățită, București, Editura Albatros, 1984.

Isac, Ștefania, *Funcții stilistice ale neologismelor recente în lexicul limbii române*. În: *Orientarea comunicativă în învățarea limbii române de către alolingvi*. Ediția a III-a, Chișinău, 2004, p. 46-50.

Norel, Mariana, Liana Pop, *Limba română ca a doua limbă*, București, Editura Educația 2000+, 2005.

Pamfil, Alina, *Didactica limbii și literaturii române pentru școlile cu predare în limbile minorităților naționale: gimnaziu*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2000.

Papuc Mihai, *Dicționar de expresii și locuțiuni străine*, Chișinău, Editura Știința, 2008.

Parfene, Constantin, *Metodica studierii limbii și literaturii române în școală. Ghid teoretico-aplicativ*, Iași, Editura Polirom, 1999.

Predarea și învățarea limbii prin comunicare. Ghidul profesorului, Chișinău, Editura Cartier, 2003.

Purice, Mihail; Guțu Valentin, *Limba română în școlile alolingve*, Chișinău, Editura Lumina, 1994.

Sala, Marius, *Enciclopedia limbii române*, București, Editura Univers Pedagogic, 2006.

Savin, Tatiana, *Rolul exercițiului lexical în deprinderea de a vorbi*. În: *Făclia* din 31 octombrie 2001, p. 5.

Sclifos, Lia; Goraș-Postică, Viorica; Cosovan, Olga; Cartaleanu, Tatiana; Beznițchi, Lidia; Copăceanu, Roman, *O competență-cheie: a învăța să înveți. Ghid metodologic*, Chișinău, Centrul Educațional Pro Didactica, 2010.

Secieru, Mihaela, *Metodica predării limbii române*, Iași, Editura Sedcom Libris, 2006.

Secieru, Mihaela, *Metode de predare a limbii române // Limba română*, nr. 4-6, anul XVII, 2007.

Sfirlea, Lidia, *Pronunțarea românească literară*, București, Editura Academiei, 1970.

Soluții didactice conform Curriculumului la disciplina limba și literatura română în școala alolingvă. Ghid pentru profesori, clasele V-IX, Chișinău, Editura Cartier, 2002.

Stanțieru, Svetlana, Bîrsanu, Aurelia, *Caiet de exerciții la Limba română contemporană (Lexicologia)*, Bălți, Tipografia „Print-Caro”, 2014.

Ștubei, Raisa, *Dezvoltarea competenței de comunicare a elevilor alolingvi, treapta liceală, în baza lucrului cu textul literar*. În: *Univers Pedagogic*, nr. 32 din 11 septembrie 2014, p. 7.

Țurcan, Valentina, *Dezvoltarea imaginației creative în cadrul orelor de limba și literatura română în școlile alolingve*. În: *Univers Pedagogic*, nr. 43 din 1 decembrie 2011, p. 8.

Vâlcu, Marcela, *Greșeli de interpretare și de rostire a unor unități fonetice complexe* // *Limba Română (Ch.)*, nr. 6, anul XXIV, 2014.

Zugun, Petru, *Lexicologia limbii române. Prelegeri*, Iași, Editura Tehnopress, 2000.

Н. Н. Арбат, Е. Я. Павлюк, А. Г. Чернова, *Сопоставительная грамматика русского и молдавского языков*, Черновцы, 1973.

П. Толоченко, *Сопоставительная характеристика языковых явлений* (на материале русского и румынского языков), Кишинев, 1999.